

ปัจจัยการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของ นักเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 THE FACTORS OF EDUCATION MANAGEMENT THAT AFFECT LEARNING PERSONAL OF STUDENTS THE EDUCATION EXPANSION IN THE NORTHEASTERN PART LOW 1

ธนากร กล้ารอด¹, เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์², ไพศาล หวังพานิช³, และ สงวนพงศ์ ขวนชม⁴

¹นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

²ศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

³รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

⁴อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดการศึกษาในระดับนักเรียน ระดับครูผู้สอน และระดับโรงเรียน ที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และเพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยการจัดการศึกษาแบบพหุระดับที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 37 คน ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และครูผู้สอน จำนวน 74 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 840 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 951 คน คิดเป็นร้อยละ 89.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการหาค่าสถิติพื้นฐาน และโปรแกรม HLM ในการวิเคราะห์พหุระดับ ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านมีความสนใจใฝ่รู้ใฝ่เรียนกระตือรือร้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านมีความสามารถเลือกวิธีหาความรู้ ด้านมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนรู้ ด้านมีความสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้ และด้านรักการอ่านและการค้นคว้าหาความรู้ ตามลำดับ โดยระดับปัจจัยการจัดการศึกษาระดับนักเรียน ระดับครูผู้สอนและระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยระดับโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับห้องเรียน และระดับนักเรียน ตามลำดับ

2. ผลวิเคราะห์พหุระดับรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยการจัดการศึกษาแบบพหุระดับที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีผลเป็นดังนี้ 2.1 ปัจจัยระดับนักเรียน พบว่า ปัจจัยกระบวนการพัฒนาตนเอง คุณธรรมนำความรู้ และ ความสามารถทางเทคโนโลยีส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2.2 ปัจจัยระดับครู พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมการสอน และความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2.3 ปัจจัยระดับโรงเรียน พบว่า ปัจจัยกระบวนการบริหารคุณภาพ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : บุคคลแห่งการเรียนรู้, ปัจจัยการจัดการศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the Factors of Education Management in the levels student, the teacher level, and the school level that Affect Learning Personal of Students the Education Expansion in the Northeastern part Lower 1 ; To study the relationship of a multi-level study of management factors that affect Learning Personal of Students the Education Expansion in the Northeastern part Lower 1. The group sample in the research consisted of 37 school administrators, 74 teacher of Matayomsuksa 3 and 840 Matayomsuksa 3 student. The research sample included. 951 person or 89.13 percent of the total sample. The instrument used in this study was a 5 level rating scale questionnaire. Data were analyzed by a computer program. In looking for the basic statistics and using HLM in Multilevel Analysis. The research finding were as follows :

1. The level of the individual student learning, expand educational opportunities in northeastern lower 1. Overall and specifically at a high level, Are interested in pursuing knowledge and learning, enthusiasm are the highest. Followed by the ability to choose how I know. The media has the ability to use technology in learning. The conclusions are capable of learning. And the love of reading and knowledge. Respectively ; The level of education of the students, the teachers and the school that affect a person of learning at a high level on all sides. The school has the highest average level, followed by the class and students respectively.

2. Multilevel Analysis of the relationship factor of multi-level education that Affect Learning Personal of the Students in the Education Expansion in the Northeastern part Lower 1. The results are as follows : 2.1 Student-level factors found that the development process, Virtue knowledge, and technological capabilities that Affect Learning Personal of the Students a statistically significant level .01. 2.2 Teacher level factors found Teaching behavioral factors, an information technological capabilities that Affect Learning Personal of the Students a statistically significant level .01. and 2.3 School level factors found Factors of quality management processes and information technology system that Affect Learning Personal of the Students a statistically significant level .01.

Keywords : Learning Personal, Factors of Education Management

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก 19 สิงหาคม 2542, เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก 19 ธันวาคม 2545, เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก 22 กรกฎาคม 2553) มาตรา 4 ใน พระราชบัญญัตินี้ “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อ

ความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอด ความรู้ การ ฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคน

มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาคนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมนั้นๆ ต้องการ อรุณรัตน์ คล้ายพงษ์ (2550) ได้สรุปองค์ประกอบประสิทธิภาพขององค์การ แบ่งได้ 4 องค์ประกอบ คือ ด้านบุคคล ด้านผลผลิต ด้านการปฏิบัติงาน และด้านองค์การ โดยประสิทธิภาพด้านผลผลิตพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิตขึ้นอยู่กับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งองค์การในที่นี้ คือโรงเรียน และผลผลิตที่สำคัญของโรงเรียน คือ คุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามแนวคิดของ ฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 2008) สถานศึกษาต้องมีระบบบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมีเป้าหมายและแผนดำเนินการที่ชัดเจน มีแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามปัจจัยกระบวนการในการดำเนินการ โรงเรียนที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน คือด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลที่ได้รับ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) รัฐบาลจะมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักสามประการ คือ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารการศึกษาและจัดการศึกษา และมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาการบริหารจัดการใหม่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550)

การเรียนรู้จำเป็นต้องเกิดขึ้นในทุกสถานการณ์ไม่ว่าจะเป็นช่วงของวัยเรียน หรือในช่วงของการปฏิบัติงานเป็น “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” (Life – Long Learning) มนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมการเรียนรู้อยู่เสมอ การสั่งสอนฝึกอบรมและบ่มนิสัยเด็ก และเยาวชนของชาติ ให้เป็นผู้มีคุณธรรม และคุณลักษณะที่เหมาะสมสอดคล้องกับการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมเพื่อการ “อยู่รอดและอยู่ร่วม” ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ได้อย่างมีความสุข จึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยโดยอาศัยวิชาศิลปะ ดนตรี กีฬา และการฝึกฝน กาย วาจา ควบคู่กันไปอย่างกลมกลืนเพื่อให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และสานความฝันของแผ่นดินที่รักของเราที่มุ่งหวังจะให้ “คนมีความสุข ครอบครัวยั่งยืน ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ สังเกตล้อม ยั่งยืน” (สุพล วัณสินธ์, 2541) ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาคุณลักษณะด้านการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้สอดคล้องและสนองต่อนโยบายรัฐบาล ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ระบุไว้ในมาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้กล่าวเป็นความนำของแผนว่า “รัฐมีหลักความเชื่อพื้นฐานว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะมาถึง และเชื่อว่าการศึกษาที่จะเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศจะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญ ก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย รัฐตระหนักว่าการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สามารถสนองความต้องการในการพัฒนาบุคคล ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วนั้นได้ดีเท่าที่ควร”

จากสภาพการณดังกล่าวสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญทางการศึกษาของโรงเรียนที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการให้นักเรียนได้รับความรู้ มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมกับคุณภาพของคนไทยยุคใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนใน

ด้านคุณลักษณะและความสามารถในการ 1) เป็นผู้ที่มีความสนใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน กระตือรือร้น 2) รักการอ่านและการค้นคว้าหาความรู้ 3) มีความสามารถเลือกวิธีหาความรู้ได้ 4) มีความสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้ และ 5) มีความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยการจัดการศึกษา ระดับนักเรียน ระดับครูผู้สอน และระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
2. เพื่อสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยการจัดการศึกษาแบบพหุระดับที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร จำนวน 1,050 ครู จำนวน 4,250 คน และนักเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30,666 คน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา สุรินทร์ และบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2556

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 40 คน ครูที่ทำการสอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 80 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 947 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 1,067 คน ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 1,067 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 951 ฉบับ เป็นแบบสอบถามนักเรียน 840 ฉบับ ครูผู้สอน 74 ฉบับ และผู้บริหารสถานศึกษา 37 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.13 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มี 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 สำหรับนักเรียนเป็นผู้ตอบ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็น

แบบสอบถามพฤติกรรมและสภาพส่วนตัวของนักเรียน ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินคุณลักษณะความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ฉบับที่ 2 สำหรับครูเป็นผู้ตอบ เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการทำงานของครูที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ฉบับที่ 3 สำหรับผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ตอบ เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหารที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยปัจจัยการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 สามารถสรุปผล แบ่งได้เป็น 2 ตอน ดังนี้ 1. ผลการวิเคราะห์ระดับความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยการจัดการศึกษา ระดับนักเรียนระดับครูผู้สอนและระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สูงกว่าสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้ 1) ระดับความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านมีความสนใจ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน กระตือรือร้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านมีความสามารถเลือกวิธีหาความรู้ ด้านมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนรู้ ด้านมีความสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้ และด้านรักการอ่านและการค้นคว้าหาความรู้ ตามลำดับ 2) ระดับปัจจัยการจัดการศึกษา ระดับนักเรียน ระดับครูผู้สอน และระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยระดับโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับครูผู้สอน และระดับนักเรียนตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการจัดการศึกษา ระดับนักเรียน ได้แก่ กระบวนการพัฒนาตนเอง คุณธรรม นำสู่ความสำเร็จ และความสามารถทางเทคโนโลยี มีอิทธิพลส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ปัจจัยการจัดการศึกษา ระดับครูผู้สอน ได้แก่ พฤติกรรมการสอน และความสามารถด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ มีอิทธิพลส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่ง

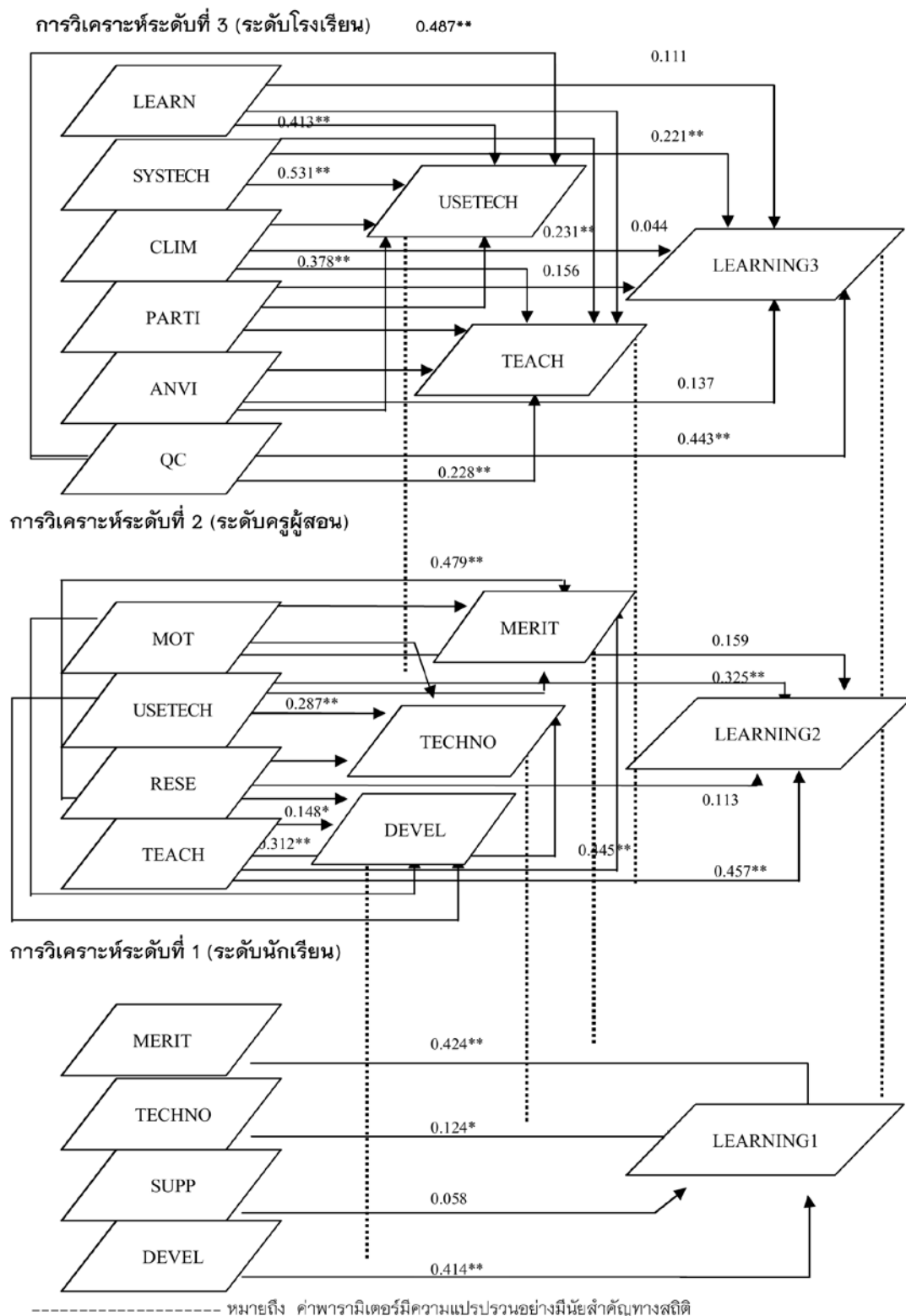

การเรียนรู้ของนักเรียน ปัจจัยการจัดการศึกษา ระดับโรงเรียน ได้แก่ กระบวนการบริหารคุณภาพ และระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ มีอิทธิพลส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยปัจจัยการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เป็นการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยการจัดการศึกษาที่เป็นตัวแปรพหุระดับ ประกอบด้วย ตัวแปรระดับนักเรียน ได้แก่ คุณธรรมนำสู่ความสำเร็จ การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ การสนับสนุนและสภาพในครอบครัว และการพัฒนาตนเอง ตัวแปรในระดับครูผู้สอน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่รู้อย่างสูง ความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยี

ในการสอน การแก้ปัญหาด้วยการวิจัยในชั้นเรียน และพฤติกรรมการสอน สำหรับตัวแปรระดับโรงเรียน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ บรรยากาศโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และกระบวนการบริหารคุณภาพ ส่วนตัวแปรตาม คือ ความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งวัดได้จากการมีความสนใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน กระตือรือร้น รักการอ่านและการค้นคว้าหาความรู้ มีความสามารถเลือกวิธีหาความรู้ มีความสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้ และมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนรู้ ทั้งนี้จากการศึกษา ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในครั้งนี้ ได้กำหนด ให้ปัจจัยพหุระดับมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามพหุระดับ ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรทุกระดับที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

1. จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านมีความสนใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน กระตือรือร้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ความสนใจ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความกระตือรือร้นเป็นพฤติกรรมการปฏิบัติงานที่เกิดจากความกระตือรือร้นในการเรียน มีความเต็มใจ ที่จะทำกิจกรรมที่ครูมอบหมายหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษยอมนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บอริช (Borich, 1992) ที่อธิบายว่าการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น จะช่วยสนับสนุนประสิทธิภาพของเป้าหมายในการเรียนมากขึ้น เมื่อพิจารณาระดับปัจจัยการจัดการศึกษา ระดับนักเรียน ระดับครูผู้สอน และระดับโรงเรียนที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยระดับโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับห้องเรียน และระดับนักเรียน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรัชญา เวสารัชช (2545) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษามี 8 ด้าน ได้แก่ สารเนื้อหา ครูผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้ สื่อ และอุปกรณ์สำหรับการศึกษา รูปแบบวิธีการเรียนการสอน ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา เงินทุนสนับสนุน สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม และผู้เรียนหรือผู้ศึกษา ถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่สุดของการจัดการศึกษา

2. จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยการจัดการศึกษาแบบพหุระดับที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ผลการอภิปรายจะนำเสนอเป็น 3 ระดับดังนี้

1) จากผลการวิจัยในระดับนักเรียนพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน มี 3 ปัจจัย คือ คุณธรรมนำสู่ความสำเร็จ การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาตนเอง ในกรณีคุณธรรมนำสู่ความสำเร็จที่มีอิทธิพลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น อาจเนื่องมาจากหลักอิทธิบาทธรรมในทางพระพุทธศาสนาถือเป็นคุณธรรม

ที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมายมีคุณลักษณะสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ ฉันทะ (ความพอใจ) วิริยะ (ความเพียร) จิตตะ (ความคิด) วิมังสา (ความไตร่ตรองหรือทบทวน) ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เป็นพระราชบัญญัติที่กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ไปสู่การพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิรูปการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนผู้เรียน เพื่อให้ได้คนไทยที่มีคุณภาพสูงขึ้นกว่าเดิม คือ เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข คนดีคือ คนที่มีคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนปัจจัยการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศก็มีอิทธิพลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้เช่นเดียวกัน การเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมุ่งเปลี่ยนแปลงผู้เรียน จากที่ครูบ่อนความรู้ตลอดเวลาเป็นนักเรียนที่สืบเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการฝึกทักษะการใช้เทคโนโลยีและแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ การเพิ่มประสิทธิภาพใหม่ๆ ในการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้รวดเร็วหลากหลาย (ฉลอง บุญญานันต์, 2547) และในกรณีการพัฒนาตนเองเป็นปัจจัยในระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ตรงกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ที่ได้กำหนดแนวคิดในการเรียนรู้เพื่อพัฒนานตนเองไปสู่การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยตรง

2) สำหรับปัจจัยในระดับครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนมี 2 ปัจจัย คือ ความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอน และพฤติกรรมการสอน สำหรับในกรณีปัจจัยความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอนนั้นฉลอง บุญญานันต์ (2547) ได้เสนอวิธีการพัฒนาวิชาชีพครูผู้สอนดังนี้ 1) สร้างความคุ้นเคยในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเปลี่ยนแปลงผลงานไปสู่การเรียนการสอน 2) การทดลองใช้และฝึกปฏิบัติจริง ประสานความคิดกับการใช้มือจับต้องเครื่องมือไปพร้อมๆ กัน จึงจะเข้าใจชัดเจน 3) นำเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้มาใช้ในห้องเรียน 4) ใช้เทคโนโลยีอย่างบูรณาการ สามารถสร้างสรรค์วิธีการที่จะนำเทคโนโลยีช่วยการเรียนรู้ให้มี

ประสิทธิภาพสูงสุด การพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ จะเกิดความมั่นใจ ส่วนในกรณีของพฤติกรรมการสอนนั้น จะเห็นว่า เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทั้งนี้ เนื่องจากพฤติกรรมการสอนของครู เป็นกิจกรรมที่ครูแสดงออกในการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสำเร็จของผู้เรียน เป็นบทบาทที่แสดงเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ความสามารถที่พัฒนาทางเขาว์ และมีพัฒนาทางจริยธรรม (นันทิยา ผิวขาว, 2540) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) พบว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการเรียนการสอนและคุณลักษณะเกี่ยวกับตัวครูโดยตรง มีความสำคัญส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง นอกจากครูต้องสอนดีแล้ว ตัวครูเองก็ต้องมีลักษณะครูดี ด้วย โรงเรียนที่ครูมีพฤติกรรมด้านลักษณะนิสัยดี นักเรียนโรงเรียนนั้นเป็นคนดี เป็นการยืนยันความเชื่อที่ว่า อยากรู้ให้ นักเรียนเป็นอย่างไรครูต้องทำเป็นตัวอย่าง

3) ผลการวิจัยในระดับโรงเรียน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน มี 2 ปัจจัย คือ ระบบเทคโนโลยี และสารสนเทศ และกระบวนการบริหารคุณภาพ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ คือ ในกรณีของปัจจัยระบบเทคโนโลยี และสารสนเทศที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น อาจมีสาเหตุมาจากการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในโรงเรียน เพื่อเกิดการเรียนรู้ และการบริหารที่มีประสิทธิภาพสูง อันเป็นผลพวงความก้าวหน้าของการพัฒนาคอมพิวเตอร์และเป็นการพัฒนาโปรแกรมซอฟต์แวร์ต่างๆ สำหรับช่วยในการจัดการข้อมูลได้ (ฉลอง บุญญานันท์, 2547) เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบขึ้นด้วยระบบสื่อสารคมนาคมและอุปกรณ์ สนับสนุนการปฏิบัติงานด้วยสารสนเทศ และการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548) และในกรณีกระบวนการบริหารคุณภาพที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แฟรนส์ (Franse, 1998) ที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารกับการบริหารคุณภาพ ทั้งองค์การโดยใช้หลักกระบวนการบริหารคุณภาพของ เดมมิง (Deming) พบว่า กระบวนการบริหารคุณภาพมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษา

เพราะว่าเป็นการดำเนินการจัดการศึกษาตามระบบ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ คือ การวางแผน การปฏิบัติ ตามแผน การตรวจสอบและการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐาน และส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนจะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายและในเชิงปฏิบัติ

1) จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ด้านรักการอ่านและการค้นคว้าหาความรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ควรให้ความสำคัญ มีการกำหนดนโยบายเร่งด่วนเพื่อ ส่งเสริมการรักการอ่าน และการค้นคว้าหาความรู้ และระดับโรงเรียนก็ควรนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง เช่น มีกิจกรรมการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุด และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เป็นต้น

2) จากผลการวิจัยปัจจัยการจัดการศึกษาระดับนักเรียน ที่พบว่า คุณธรรมนำสู่ความสำเร็จ การใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการพัฒนาตนเอง เป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้น ควรมีการกำหนดเป็นนโยบายหรือแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนหลักพุทธธรรมในการพัฒนาผู้เรียน และเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างพอเพียง นำมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน ระดับโรงเรียนควรนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดวิธีปฏิบัติสู่การปฏิบัติตามเป้าหมายที่ต้องการ

3) จากผลการวิจัยปัจจัยการจัดการศึกษาระดับครูผู้สอนที่พบว่า ความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอน และพฤติกรรมการสอน เป็นปัจจัย

สำคัญที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นหน่วยงานในระดับนโยบายควรส่งเสริมสนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศ และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เช่น นโยบายการพัฒนาครูต้นแบบเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ และการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ ระดับโรงเรียนก็ควรสนับสนุนนโยบายมาสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

4) ผลการวิจัยปัจจัยการจัดการศึกษาระดับโรงเรียนที่พบว่า ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ และกระบวนการบริหารคุณภาพ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบทุกระดับควรได้กำหนดเป็นนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เช่น ควรมีการวางแผนจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ จัดสรรบุคลากรที่มีความรู้และทักษะทางเทคโนโลยีรับผิดชอบดูแลช่วยเหลือ มีการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ด้าน ICT และนวัตกรรม

ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ทางโรงเรียนควรจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับนำไปปฏิบัติได้จริง

1.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ศึกษาองค์ประกอบของความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของนักเรียน การวิจัยครั้งต่อไปอาจกำหนดองค์ประกอบเป็นอย่างอื่นได้เพื่อค้นหาคำตอบใหม่ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือคุณธรรมของผู้เรียน เป็นต้น

2) การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์หุระดับโดยใช้โปรแกรม HLM ครั้งต่อไปอาจใช้การวิเคราะห์เชิงสาเหตุแบบหุระดับ (Path Analysis โดยประยุกต์ใช้โปรแกรม LISREL หรือ MPLus

3) การวิจัยครั้งต่อไป ควรทำศึกษาวิจัยเชิงลึก เช่น ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ หรือระเบียบวิธีวิจัยรูปแบบอื่นๆ เช่น การวิจัยแบบผสมวิธี หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). กลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2548-2552). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สมารธรรม.
- ฉลอง บุญญานันท์. (2547). ปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้เป็นฐาน : ทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมสำหรับโรงเรียนเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- นันทิยา ผิวขาว. (2540). ทักษะของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการในสถาบันราชภัฏสววิทยาลัยอีสานเหนือ. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาธุรกิจศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2545). ชุดฝึกอบรมผู้บริหาร : ประมวลสาระหลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2540). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 3) พ.ศ. 2553 ม.ป.ท.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. ม.ป.ท.
- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545. ม.ป.ท.
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553. ม.ป.ท.
- สุพล วงสินธุ์. (2541 กัณยาน). “กลยุทธ์การเรียนรู้ของเด็กกลุ่มใหม่”, วารสารวิชาการ. 1 (9) : 34 – 36.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). รายงานการวิจัยประเมินผลตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

- _____. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 -2561). กรุงเทพฯ : สกศ.
- สิ่งพิมพ์อรุณรัตน์ คล้ายพงษ์. (2550). **องค์กรประสิทธิภาพ**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 31 พฤษภาคม 2553, จาก : <http://msci.chanda.ac.th>.
- Borich, Gray D. (1992). **Effective Teaching Methods**. New York : Macmillan.
- Franse, Lucille M. (1998). **“An Exploratory Study of the Relationship Between Texas Administrators Perception of TQM Principle and Continuous Improvement in Student TASS Test Scores (Total Quality Management).”** (Online). Retrieved, April 1, 2012. from <http://thailis.uni.net.th/dao/detail.nap>.
- Hoy, Wayne K and Miskel, Cecil G. (2008). **Educational Administration : Theory, Research, and Practice**. 8th ed. Singapore : Mc Graw – Hill.

**กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะ
ของนักเรียนในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย**
**PARENT'S PARTICIPATION ENHANCING STRATEGY
FOR DEVELOPMENT OF STUDENTS PUBLIC MIND
IN THE SOUTHERN GULF OF THAILAND**

กนกนาถ ทิมกลับ¹, เสริมศักดิ์ วิศาลารณ², ไพศาล หวังพานิช³, และ สงวนพงศ์ ชวนชม⁴
¹นักศึกษาลูกกฐิตปริญาตศษฏีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
²ศาสตราจารย์ ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
³รองศาสตราจารย์ ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
⁴อาจารย์ ดร.ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและประเมินกลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 พัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โดยประชุมกลุ่มสนทนา ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน เพื่อประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของ (ร่าง) กลยุทธ์ ตอนที่ 2 ประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และความมีประโยชน์ในการนำไปใช้ของกลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โดยกลุ่มผู้ปฏิบัติ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน และครูประจำชั้นช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 110 คนนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ และสรุป เสนอเป็นกลยุทธ์ที่สมบูรณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย (1) วิสัยทัศน์ (2) พันธกิจ (3) เป้าประสงค์ (4) กลยุทธ์ระดับองค์กร (5) กลยุทธ์ระดับกลุ่มงาน และ (6) กลยุทธ์ระดับโครงการ 2.ผลการประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และความมีประโยชน์ในการนำไปใช้ของกลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โดยกลุ่มผู้ปฏิบัติ พบว่า มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และมีความมีประโยชน์ในการนำไปใช้ โดยรวม อยู่ในระดับ มาก

คำสำคัญ : กลยุทธ์, การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง, จิตสาธารณะ

ABSTRACT

The purposes of the research were Development and Evaluate the possibility and Assess the usefulness of Parent's Participation Enhancing Strategy For Development Of Students Public Mind In The Southern Gulf Of Thailand. The study included 2 steps : Step 1 to Development Parent's Participation Enhancing Strategy For Development Of Students Public Mind In The Southern Gulf Of Thailand. By Focus Group the 8 experts. Step 2 to Evaluate the possibility and Assess the usefulness of Parent's Participation Enhancing

Strategy For Development Of Students Public Mind In The Southern Gulf Of Thailand. By 110 group practices. Research findings were as follows : 1. Parent's Participation Enhancing Strategy For Development Of Students Public Mind In The Southern Gulf Of Thailand consists of the vision, mission, goals, corporate strategy, Strategy Group and Strategic projects. include (1) Vision (2) Mission (3) Goal (4) Strategy : Corporate strategy (5) Strategy Groups and (6) Strategy Projects. 2. To evaluate the feasibility in practice and Usefulness in adoption of Parent's Participation Enhancing Strategy For Development Of Students Public Mind In The Southern Gulf Of Thailand. By practitioners. Found It is possible in practice and Useful in applying Overall, the high level.

Keywords : Strategy, Parent's Participation, Public Mind

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาภายใต้กรอบ และทิศทางที่กำหนด ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการนำนโยบายสู่ การปฏิบัติ จึงจะต้องกำหนดเป้าหมายและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน มีกลยุทธ์เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ ที่หลากหลายและเหมาะสม สอดคล้องกับบริบท และความต้องการ ให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง โดยเฉพาะ กลยุทธ์การประสานความร่วมมือกับ ครอบครัว และผู้ปกครอง ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546) ได้เสนอว่า กลยุทธ์ (Strategy) เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการ ในการช่วยให้องค์กรสามารถปรับตัวได้ทันกับปัญหา และการท้าทายจากสภาพแวดล้อม สามารถนำพาสังคมให้ ยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ความเจริญก้าวหน้าทางสื่อและเทคโนโลยี ทำให้มีการนำวิทยาการต่างๆ มาแก้ไขปัญหา และหา ทางออกให้สังคมมาอย่างต่อเนื่อง ดังที่ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2546) ได้แสดงความคิดเห็นว่า สังคมไทยมีความ เปลี่ยนแปลงที่ทวีความรุนแรง ส่งผลให้คนไทยประสบ ปัญหาวิกฤตค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และมีพฤติกรรม ที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ให้มีความสำคัญกับประโยชน์ส่วนตน มากกว่าส่วนรวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2549) โดยเฉพาะเด็กที่ยังขาดทักษะในด้าน การคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ

ความคิดเห็นของ โกวิท พงงาม (2550) ว่า สภาพสังคม ไทยในปัจจุบัน เด็ก และเยาวชนเกิดการเลียนแบบ และ แสดงออกไปในทิศทางที่ไม่เหมาะสมและไม่สร้างสรรค์ ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และจากผลการศึกษา สถานภาพคุณธรรมของเยาวชนไทย โดยสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษาและมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พบว่า 1 ใน 10 คุณธรรมของเยาวชนไทยที่ควรเร่งปลูกฝัง ได้แก่ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ส่วนผลจากการศึกษา ของศูนย์คุณธรรมและศูนย์วิจัยเอแบคโพลส์ เรื่อง สถานภาพคุณธรรมของประชาชนในสังคมไทย โดยศึกษา จากตัวชี้วัดคุณธรรมจริยธรรม 6 ด้าน จากกลุ่มตัวอย่างที่มี อายุ 18 ปีขึ้นไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับ ประถมศึกษา มีคุณธรรมต่ำกว่ากลุ่มอื่น และอาชีพนักเรียน นักศึกษา มีคุณธรรมต่ำกว่าอาชีพอื่น (ศูนย์คุณธรรม, 2550)

จากรายงานการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ โรงเรียนกำหนดคุณธรรมจริยธรรมในลักษณะที่คล้ายๆ กัน และ มีลักษณะเป็นขนบธรรมเนียมนิยม เน้นจิตคุณธรรม และจิตสังคม มากกว่าเรื่องจิตสาธารณะ และมากกว่า คุณธรรมจริยธรรมที่จะตอบสนองสังคม ยุคข้อมูลข่าวสาร การกำหนดคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของโรงเรียน ไม่ได้ยึดหลักการพัฒนามาตามวัยหรือพัฒนาการทางสมอง ของนักเรียน ส่วนการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมนั้น ส่วนใหญ่ ติความเป็นเรื่องของการประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ ไม่ทำลาย สมบัติของโรงเรียน เท่านั้น (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2550) นอกจากนี้ พบว่า อุปสรรคของการจัด

การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม คือ ผู้ปกครอง และชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนตั้งแต่เริ่มต้น ส่วนการร่วมกิจกรรม ในการปลูกฝังพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนใน โรงเรียนและที่บ้านทำได้บ้างพอสมควร แต่ขาดแนวทางการอบรมสั่งสอน เนื่องจากโรงเรียนไม่ได้แจ้งแนวทาง หรือวิธีปฏิบัติให้ชัดเจน

ด้วยเหตุดังกล่าว ประกอบกับการที่ผู้วิจัยได้ ศึกษาสภาพทั่วไปและสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเฉพาะในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พบว่า การมีส่วนร่วม ของประชาชนในการจัดการศึกษา มีค่อนข้างน้อย ปัญหา การเปลี่ยนแปลงของสังคมเมืองและสังคมชนบท ส่งผลต่อสัมพันธภาพภายในครอบครัว เกิดการหย่าร้าง ครอบครัวแตกแยก คนในท้องถิ่นขาดคุณธรรม จริยธรรม (สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ 11, 2552) จังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย จึงได้กำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้เด็ก เยาวชน และประชาชน มีคุณธรรมและจิตสาธารณะ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีประเด็นที่ สอดคล้องกับปัญหาด้านจิตสาธารณะของคนในสังคม ปัจจุบัน และจากการที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่า หลายภาคส่วนได้เห็นความสำคัญ และ เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาจิตสาธารณะให้กับเยาวชน โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และหลากหลายรูปแบบ แต่ไม่ปรากฏงานวิจัยที่เกี่ยวกับกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ พัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ ฝั่งอ่าวไทย โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 เนื่องจากนักเรียนในวัยนี้ มีพัฒนาการ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา พร้อมใน การเรียนรู้ และการปรับตัว พร้อมการก้าวสู่สังคม (ไพฑูรย์ การเพียร, 2555) และสามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง ของสังคม ดังนั้นการที่ผู้วิจัยได้กำหนดนักเรียนกลุ่มนี้ เพื่อเป็นการสร้างและพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้น เหมาะสมกับวัย เพื่อเป็นการแก้ปัญหาสังคมทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชน สังคม และประเทศ ชาติ มีความเข้มแข็งและมีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย
2. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และ ความมีประโยชน์ในการนำไปใช้ ของกลยุทธ์การเสริมสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงาน วิจัยที่เกี่ยวข้อง กับการกำหนดกลยุทธ์ การมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครอง การมีจิตสาธารณะ และการบริหารจัดการศึกษา ของโรงเรียนในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย เพื่อใช้เป็นข้อมูล ในการนิยามศัพท์เฉพาะ การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และประเด็นคำถามการสัมภาษณ์

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพแวดล้อมการเสริมสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนจากโรงเรียนต้นแบบ จำนวน 7 โรงเรียน โดยการศึกษาจากฐานข้อมูลเอกสารทางการบริหารและ สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นช่วงชั้นที่ 2 และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งสิ้น 21 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 3 ฉบับ สำหรับผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นช่วงชั้นที่ 2 และ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ประเด็นการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภายใน 7 ประเด็น และสภาพแวดล้อม ภายนอก 5 ประเด็น รวมถึง แนวคิด ความต้องการ และแนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธี SWOT Analysis กำหนดทิศทางองค์กร และ (ร่าง) กลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในจังหวัดภาคใต้ ฝั่งอ่าวไทย

ขั้นที่ 3 (ร่าง) กลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และการกำหนดกลยุทธ์ 3 ระดับ ได้แก่ กลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับกลุ่มงาน และกลยุทธ์ระดับโครงการ

ขั้นที่ 4 กำหนดกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ที่มีคุณสมบัติ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ในการบริหารการศึกษา การบริหารโรงเรียน และการสอน ประชุมกลุ่มสนทนา (Focus Group) เพื่อประเมินความเหมาะสมโดยการหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ตามแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 2 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสม การหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เป็นรายข้อ (Content Validity Index for Items : I – CVI) (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2555) ของกลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ (Davis, 1992 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2555) ผู้วิจัยเลือกเฉพาะผลการประเมินที่อยู่ในระดับ 3 และ 4 คำนวณหาค่าความเหมาะสม ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เป็นรายข้อ (Content Validity Index for Items : I – CVI) ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนอคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุง แก้ไข ชุดที่ 2 แบบประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ของกลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สรุปผลการประเมิน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ตามแนวทางการแปลผลแบบวัดที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 2 การประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ในการนำไปใช้ ของกลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โดยกลุ่มผู้ปฏิบัติ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดกลุ่มผู้ปฏิบัติ ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช จำนวน 55 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครูประจำชั้น ช่วงขั้นที่ 2 รวมผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 110 คน

ขั้นที่ 2 ประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ในการนำไปใช้ ของกลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ตามแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ตามแนวทางการแปลผลแบบวัดที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดเกณฑ์ ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป สรุปผลการประเมิน ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ในการนำไปใช้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปดังนี้

1.1 กลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ (Vision) มุ่งเน้น พัฒนานักเรียนทุกคนให้เป็นคนดี มีจิตสาธารณะเป็นคนมีความรู้ และมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ภายใต้การบริหารและการจัดการศึกษาที่มีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
2. พันธกิจ (Mission) ประกอบด้วย
 - 1) พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
 - 2) พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนด้านการเป็นคนดี มีจิตสาธารณะของนักเรียน
 - 3) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดกิจกรรม คนดีมีจิตสาธารณะ และ
 - 4) พัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน

3. เป้าประสงค์ (Goal) ประกอบด้วย

1) โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการ การศึกษาที่มีคุณภาพ ภายใต้อาณัติของของของผู้ปกครอง 2) นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาด้านการมีจิตสาธารณะ 3) ผู้ปกครองได้ร่วมจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และ 4) โรงเรียนเป็นแหล่ง เรียนรู้ของผู้ปกครองในการเสริมสร้างและพัฒนานักเรียน ให้เป็นคนดี มีจิตสาธารณะ

4. กลยุทธ์ (Strategy) ประกอบด้วย

1) กลยุทธ์ระดับองค์กร ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ ส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนด้านการมีจิตสาธารณะ 2) กลยุทธ์ระดับ กลุ่มงาน ประกอบด้วย 3 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานบริหาร ทั่วไป กลุ่มงานบริหารบุคคล และ กลุ่มงานบริหารวิชาการ 3) กลยุทธ์ระดับโครงการ ประกอบด้วย 5 โครงการ ได้แก่ โครงการ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โครงการ ส่งเสริม การสร้างเครือข่ายผู้ปกครองต้นแบบในการพัฒนาจิต สาธารณะของนักเรียน โครงการ ส่งเสริมบุคลากรต้นแบบ ด้านการมีจิตสาธารณะ โครงการ เสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง และโครงการ พัฒนาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้าน การมีจิตสาธารณะ

1.2 การจัดประชุมกลุ่มสนทนา โดยผู้ทรง คุณวุฒิ จำนวน 8 คน ประเมินความเหมาะสม หาค่าดัชนี ความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเป็นรายข้อ (Content Validity Index for Items : I – CVI) ของกลยุทธ์การเสริมสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พบว่า ทุกข้อ มีค่า ระหว่าง 0.88-1.00 และความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ทั้งฉบับ (Content Validity Index for Scale: S-CVI) มีค่า เท่ากับ 0.84

1.3 การประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ของกลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ ฝั่งอ่าวไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก

ตอนที่ 2 การประเมินความเป็นไปได้ในทาง ปฏิบัติและความมีประโยชน์ในการนำไปใช้ ของกลยุทธ์

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการพัฒนา จิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โดยกลุ่มผู้ปฏิบัติ โดยรวม มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และความมีประโยชน์ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับ มาก

อภิปรายผล

1. กลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ใน จังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย

1.1 องค์ประกอบของกลยุทธ์ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิด ของ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2552) ได้ระบุว่า การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร เป็นการสร้างกรอบ การทำงาน และกรอบการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลงทิศทางและผลการดำเนินงานทาง การศึกษา การกำหนดกลยุทธ์จึงจะต้องสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์กร

1.2 การพัฒนากลยุทธ์การเสริมสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ประกอบด้วย กลยุทธ์ 3 ระดับ ที่มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ได้แก่ กลยุทธ์ระดับองค์กร กลยุทธ์ระดับกลุ่มงาน และกลยุทธ์ ระดับโครงการ โดยกลยุทธ์แต่ละระดับ ประกอบด้วย กลยุทธ์หลัก และกลยุทธ์ขับเคลื่อน เพื่อเป็นนำไปใช้เป็น หลักในการบริหารและการดำเนินงาน ส่วนเป้าหมาย ตัวชี้วัด และวิธีการประเมินผล เป็นแนวในการนำสู่ การปฏิบัติที่เชื่อมโยงกัน ทั้งนี้เพื่อความสะดวก และเกิด ประโยชน์ในการนำไปสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียน และเพื่อ ให้สอดคล้องกับโครงสร้างการบริหาร และการกิจของ โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เดส และมิลเลอร์ (Dess & Miller, 1993) ว่า การกำหนดกลยุทธ์ เป็น ขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ ที่หมายถึง กระบวนการของกิจการหลัก 3 ส่วนที่สัมพันธ์กัน ประกอบด้วย การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ การกำหนดกลยุทธ์ และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ร็อบบินส์ และ คูลเตอร์ (Robbins & Coulter, 2002) ว่า ระดับของกลยุทธ์ในองค์การ (Types of Organizational Strategies) มี 3 ระดับ ได้แก่ กลยุทธ์ระดับองค์กร (Cor-

porate Strategy) กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) และกลยุทธ์ระดับปฏิบัติการ (Operational Strategy) สอดคล้องกับงานวิจัย ของศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ (2550) ได้ศึกษา การพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์ความร่วมมือด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้แก่ 5 กลยุทธ์ ระดับนโยบาย 12 กลยุทธ์ระดับแนวทาง และ 33 กลยุทธ์ระดับกิจกรรม นอกจากนี้ สอดคล้องกับงานวิจัย ของพัชรกฤษฎ์ พวงนิล (2553) ได้ศึกษากลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประเด็นกลยุทธ์ในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา จำแนกเป็น 4 ด้าน แต่ละด้านประกอบด้วย กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด

1.3 ผลการประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ของกลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผลการประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และการประเมินประโยชน์ในการนำไปใช้ โดยกลุ่มผู้ปฏิบัติ โดยรวม อยู่ในระดับ มาก อาจเป็นเพราะว่า ทุกคนตระหนักดีว่า สังคมไทยในปัจจุบันพบกับผลกระทบจากสังคมโลก และเกิดความวิกฤตที่หลากหลาย มีการปรับตัวเพื่อการแข่งขัน มีการเอาัดเอาเปรียบ มุ่งแสวงหาประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ขาดคุณธรรมจริยธรรม คนในสังคมมีความสำนึกต่อส่วนรวมลดน้อยลง นอกจากนี้ ทุกคนตระหนักดีว่า การสร้างและการพัฒนาจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก ถือเป็นหน้าที่หลักที่สำคัญของทุกโรงเรียน เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ ดังที่ ศิริ แคนสา (2551) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การพัฒนาจิตสาธารณะอันเป็นคุณค่าและความรู้สึกที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล และมีลักษณะเป็นนามธรรมนั้นควรได้รับการพัฒนามาตั้งแต่ วัยเด็ก โดยเริ่มจากครอบครัว บิดา มารดา ญาติพี่น้อง ครู และเพื่อนร่วมวัย ตลอดจนสื่อมวลชน ซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็น ของ สุนน อมรวิวัฒน์ (2546) ว่า กระบวนการสำคัญที่หล่อหลอมให้คนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มิใช่แต่เพียงการศึกษาและการเรียนรู้จากในระบบโรงเรียน

เท่านั้น หากแต่ เป็นความรับผิดชอบของทุกภาคส่วนของสังคมไทย โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว และการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กและเยาวชน การสร้างจิตสาธารณะให้กับวัยเด็กจึงเป็นการแก้ปัญหาสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต สอดคล้องกับแนวคิด ของเกตุสุดเดช กำแพงแก้ว (2546) ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่ก่อให้เกิดจุดเริ่มต้นของแต่ละชีวิต พ่อแม่จึงเป็นครูคนแรกและครูที่ดีที่สุดของลูก เป็นครูตลอดเวลาและตลอดชีวิตของลูก เป็นผู้สร้างภูมิคุ้มกันทั้งร่างกายและจิตใจ ด้วยแนวคิดดังกล่าว ส่งผลให้กลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และมีประโยชน์ในการนำไปใช้ ทุกระดับกลยุทธ์

นอกจากนี้ เป็นเพราะว่า กลุ่มผู้ปฏิบัติในโรงเรียน เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรู้ โดยได้นำนโยบายสู่การปฏิบัติด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ให้ความเหมาะสมกับสภาพและบริบทของโรงเรียนและชุมชน ภายใต้ความร่วมมือของทุกฝ่าย สอดคล้องกับแนวคิด ของ ธีระ รุญเจริญ (2545) ที่ว่า ผู้ปกครอง ครอบครัว ครู สถานศึกษาและชุมชน สังคม เป็นองค์ประกอบ 3 ประการที่มีอิทธิพลต่อเด็กและทำให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ และ สอดคล้องกับแนวคิดของ จรรยา สุวรรณทัต (2545) ที่ได้แสดงความคิดเห็น ในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา และการส่งเสริมการเรียนรู้ว่า สภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็กมากที่สุดคือ บ้าน จึงต้องจัดสภาพแวดล้อมที่สำคัญต่อการพัฒนาและการเจริญเติบโตของเด็ก ด้วยเหตุนี้ กลุ่มผู้ปฏิบัติในโรงเรียน จึงมีความคิดเห็นว่า กลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และมีประโยชน์ในการนำไปใช้ได้จริง ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. โรงเรียนในจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย และโรงเรียนทั่วไป ควรนำกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการกำหนดนโยบาย และกลยุทธ์การดำเนินงานการเสริมสร้าง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาจิตสาธารณะ
ของนักเรียน เพื่อเป็นการเสริมสร้างกลไกการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สามารถนำกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นไปสร้างความเชื่อมโยง
ระหว่างแผนพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่กับ
แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียน
ได้นำกลยุทธ์การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน
ได้ อย่างเป็นรูปธรรม สามารถกำกับ ติดตามผลการดำเนินงาน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากลยุทธ์การเสริมสร้าง
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนเกี่ยวกับ
คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนด้านอื่นๆ ตาม
สภาพปัญหา

2. ควรมีการศึกษากลยุทธ์การเสริมสร้าง
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียน
ให้ครอบคลุม ด้านความรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ
ให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกตุสุดา แก้วแพงแก้ว. (2546). การศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน :
กรณีศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม. ปริญญาโทการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไกรวิทย์ พวงงาม. (2550). การพัฒนาสังคมไทยวันนี้กับคุณธรรมที่หายไป. **วารสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์**. 54 (เมษายน) :
29.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2545). ระบบครอบครัวกับระบบสังคม. ใน **ประมวลสาระชุดวิชาจิตวิทยาครอบครัว และ ครอบครัว
ศึกษา หน่วยที่ 5-7**.นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). **สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย**.
กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**.พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พัชรกฤษฎี พวงนิล. (2553). **กลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐใน
จังหวัดมหาสารคาม**.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น:บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพฑูริย์ การเพียร (2555). **แนวทางการพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง
ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา) นครราชสีมา :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- ราชกิจจานุเบกษา. (19 ธันวาคม 2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2).
พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก.
- เลขาธิการคุรุสภา. สำนักงาน. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550**. กรุงเทพฯ : ฝ่ายพิมพ์
กองการพิมพ์.
- ศิริ แคนสา. (2551). **การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา:กรณีศึกษาโรงเรียนคอนสวรรค์**. วิทยานิพนธ์
การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. (การบริหารและพัฒนาการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

- ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ. (2550). **การพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์คุณธรรม. (2550). คุณธรรม. **วารสารคุณธรรม 2** (สิงหาคม) : 7. 14 – 17.
- สุนิษมาน ไกรคุ้ม. (2554). **การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนครูไม่ครบชั้น**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา) นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการ. (2549). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สูตรไพศาล.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559**. กรุงเทพฯ.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ราชบัณฑิต. (2555). **เอกสารประกอบการสอนวิชา ทฤษฎี วิจัย และการปฏิบัติในการบริหารการศึกษา(910701)**.หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- _____. (2554). **ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา**. นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ ราชบัณฑิต. (2556). **กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ (Strategy)** นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2546). **วิธีการเรียนรู้ : คุณลักษณะที่คาดหวังในช่วงวัย**. เอกสารชุดโครงการวิธีการเรียนรู้ของคนไทย. กรุงเทพฯ : พรักหวาน กราฟฟิค.
- Dess, Gregory G. and Alex Miller. **A Strategic Management**. New York : Mc Graw Hill, 1993.
- Robbins, Stephen P. and Coulter, Mary. (2002). **Management**. 7th ed. New Jersey : Prentice-Hall.